AH 110
2026Z16908

Antwoord van minister Van Essen (Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur), mede namens de staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (ontvangen 25 september 2026)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2026-2027, nr. 2797

1

Heeft u het bericht gelezen dat dierenorganisaties samen een petitie zijn gestart ‘Stop het doodschieten van katten’?

Antwoord

Ja.

2

Kunt u bevestigen dat het in Friesland, als enige provincie in Nederland, al jaren aan jagers is toegestaan om (zwerf)katten af te schieten en dat dit nu ook in Overijssel wordt overwogen?

Antwoord

Ja. Zwerfkatten zijn niet beschermd onder de Omgevingswet. Provincies zijn bevoegd een opdracht te verlenen voor afschot van verwilderde dieren, waaronder zwerfkatten. Friesland staat dit jagers toe ter voorkoming van schade aan flora en fauna.

De provincie Overijssel werkt momenteel aan een aanpak om de leefgebieden van weide- en akkervogels te beschermen en te versterken. Daartoe onderzoekt Overijssel een breed pakket aan mogelijke maatregelen, waarvan beheer van zwerfkatten er één is. Over de uiteindelijke invulling zijn nog geen definitieve besluiten genomen.

3

Kunt u aangeven hoeveel (zwerf)katten de laatste vijf jaar in Friesland zijn doodgeschoten, uitgesplitst naar jaar en hoeveel geld daaraan is besteed?

Antwoord

Navraag bij de provincie Friesland leert mij dat in Friesland in de periode van 2021 tot 2026 in totaal 1222 katten zijn afgeschoten. Hieronder is een overzicht van de aantallen per jaar.

Jaar	**Aantal geschoten verwilderde katten**
2021	252
2022	257
2023	328
2024	225
2025	160
Totaal	**1222**

De kosten in dit verband (van o.a. beheer, materiaal, brandstof, munitie) komen voor rekening van de uitvoerende faunabeheerders. Daarvan zijn mij geen cijfers bekend.

4

Klopt het dat de bescherming van weidevogels de reden is die zowel Friesland als Overijssel aanvoeren om het afschieten van (zwerf)katten toe te staan, respectievelijk te overwegen?

Antwoord

Bescherming van grondbroeders, waaronder weide- en akkervogels is in Friesland de belangrijkste reden waarom afschot van zwerfkatten is toegestaan en waarom in Overijssel wordt overwogen dit onderdeel te laten zijn van een breder pakket maatregelen. Zwerfkatten kunnen een aanzienlijke negatieve invloed hebben op biodiversiteit.

5

Kunt u bevestigen dat ondanks het feit dat katten in Friesland al jaren worden afgeschoten, de stand van de weidevogels zorgwekkend slecht is in Friesland?

Antwoord

De aantallen weidevogels nemen in Friesland, evenals in andere provincies, inderdaad al langere tijd af.

6

Onderschrijft u de analyse van onder meer de Vogelbescherming dat predatie niet de belangrijkste oorzaak is van de achteruitgang van weidevogels, maar dat het verdwijnen van geschikt leefgebied door onder andere het steeds intensievere gebruik van landbouwgrond dat wel is? Zo nee, waarom niet en op welke wetenschappelijk consensus baseert u uw mening?

Antwoord

De achteruitgang van weidevogels kent verschillende oorzaken, waaronder het verlies en de verslechtering van geschikt leefgebied, voedselgebrek en predatiedruk. In verband met de inbreukprocedure vanuit de Europese Commissie heeft Nederland daarom meerdere maatregelen aangekondigd, gericht op deze verschillende oorzaken. Deze zijn verder uitgewerkt in een afsprakenkader tussen het Rijk en de provincies.

7

Kunt u bevestigen dat uit onderzoek in opdracht van uw eigen ministerie uit 2023 blijkt dat het doden en afschieten van buiten lopende katten een “discutabel” effect heeft op het dierenwelzijn?

Antwoord

Nee, dat is niet wat uit onderzoek blijkt. Het door u aangehaalde document betreft een gezamenlijke verkenning van de problematiek en oplossingsrichtingen rondom loslopende huiskatten en zwerfkatten. In dat document is aangegeven dat een aantal maatschappelijke organisaties het afschot van loslopende katten discutabel vindt, omdat deze katten mogelijk herplaatst kunnen worden.

8

Erkent u dat het afschieten van katten ernstig dierenleed kan veroorzaken, bijvoorbeeld doordat dieren worden geschoten en niet (direct) sterven, maar gewond wegvluchten? Wordt hierop toezicht gehouden en zo ja, hoe precies in praktijk en met welke frequentie en capaciteit?

Antwoord

Eenieder is verplicht onnodig lijden te voorkomen. Hierop wordt toegezien door handhavers van de politie en bijzondere opsporingsambtenaren.

9

Bent u bekend met het TNRC-project dat de afgelopen jaren in Utrecht heeft gelopen, waarbij is vastgesteld dat 86 procent van de gevangen (zwerf)katten een voor het dier verantwoordelijke verzorger bleek te hebben?

Antwoord

Ja.

10

Deelt u de zorg dat bij het toestaan van afschot van katten de kans groot is dat katten die een verzorger hebben ook worden gedood?

Antwoord

Huiskatten en zwerfkatten zijn dieren van dezelfde soort. Jagers zullen daarom de nodige zorgvuldigheid moeten betrachten om zeker te zijn dat ze met een zwerfkat te maken hebben, maar het valt nooit helemaal uit te sluiten dat een kat ten onrechte voor een zwerfkat wordt aangezien. Er zijn mij echter geen concrete gevallen bekend van katten die op die manier per ongeluk zijn gedood.

11

Hoe kan een jager op afstand met honderd procent zekerheid vaststellen of een kat een verwilderde kat zonder verzorger betreft, dan wel een (verdwaalde) huis- of boerderijkat die wél een eigenaar heeft?

Antwoord

Van jagers wordt verwacht daarbij de uiterste zorgvuldigheid in acht te nemen. Een jager kijkt daarbij vooral naar het gedrag van de kat. Zwerfkatten zijn aanzienlijk schuwer dan katten die verzorgd worden. Het valt echter nooit met 100% zekerheid uit te sluiten dat een kat die verwilderd gedrag vertoont, toch een eigenaar blijkt te hebben.

12

Kunt u zich voorstellen dat het voor de verzorger van een kat hartverscheurend is als blijkt dat diens kat is doodgeschoten door een jager, die de kat voor een zwerfkat aanzag?

Antwoord

Ja, van een jager wordt te allen tijde verwacht zo’n situatie te voorkomen.

13

Vindt u het uit te leggen aan verzorgers van katten dat het in Nederland toegestaan is om katten af te schieten? Zo ja, hoe zou u dit uitleggen aan een kind dat zich thuis zorgen maakt wanneer diens kat in het buitengebied rondwandelt?

antwoord

Overgaan tot het afschieten van zwerfkatten is geen lichtzinnig besluit, maar kan in sommige situaties wel noodzakelijk zijn. Ik wil daarbij benadrukken dat het hier verwilderde dieren betreft, die niet (meer) gewend zijn aan de omgang met mensen. Wanneer een kat goed wordt verzorgd, hoeft de eigenaar zich geen zorgen te maken dat de kat voor een zwerfkat wordt aangezien.

Ik vind het bovendien belangrijk dat mensen er zich van bewust zijn dat katten die los in het buitengebied rondlopen een grote negatieve impact kunnen hebben op de biodiversiteit. Bij een kat die is verwilderd en niet (meer) door mensen wordt gevoed, is die impact nog groter.

Katteneigenaren kunnen voorkomen dat hun kat voor een zwerfkat wordt aangezien door bijvoorbeeld een halsbandje om te doen.

14

Deelt u de conclusie uit het meerjarige TNRC-onderzoek in Utrecht, dat deze aanpak effectief is in het terugdringen van het aantal zwerfkatten, zonder dat daarbij dieren hoeven te worden gedood? Zo nee, op welk onderzoek baseert u dat?

Antwoord

Het bedoelde project was een driejarig project dat na afloop is geëvalueerd. Uit deze evaluatie kwam naar voren dat over de hele projectperiode in totaal 1.249 katten zijn gevangen. Daarvan hadden er 881 een eigenaar naar wie ze zijn teruggebracht (dit waren tamme of schuurkatten). De overige katten zijn ergens anders opgevangen. Er is uit dit project niet gebleken dat de TNRC-methode het aantal zwerfkatten effectief terug kan dringen. Uit wetenschappelijk

onderzoek komt naar voren dat er veel onduidelijkheid bestaat over de effectiviteit van deze methode in het terugdringen van het aantal zwerfkatten.[1][2]

15

Erkent u dat het afschieten van katten het aantal zwerfkatten niet blijvend terugdringt, onder meer doordat vrijgekomen leefgebied opnieuw wordt bevolkt en dat een gerichte TNRC-aanpak op de langere termijn effectiever is? Zo nee, waarom niet en op welke wetenschappelijk consensus baseert u zich?

Antwoord

Provincies zijn bevoegd gezag voor het eventueel toestaan van verschillende maatregelen om populaties zwerfkatten te beheren, dat geldt zowel voor het toestaan van afschot als voor andere maatregelen, of combinaties daarvan. Het is aan hen om de inzet van dergelijke maatregelen te onderbouwen.

16

Bent u het eens dat het ongeloofwaardig is om in Nederland toe te staan dat (zwerf)katten worden gedood, terwijl onlangs nog de motie-Kostic (Kamerstuk 28286, nr. 1417) is aangenomen waarin de regering wordt opgeroepen in gesprek te gaan met de FIFA en Marokko om het doden van straathonden vanwege het wereldkampioenschap voetbal in 2030 te voorkomen? Hoe legt u uit dat we nu in Nederland verder terug dreigen te vallen op het doden van zwerfdieren?

Antwoord

Een zwerfhond op straat is wat mij betreft een andere situatie dan een zwerfkat in de natuur; voor mij zijn dit twee verschillende zaken zonder samenhang. Bovendien ben ik mij bewust van de aanzienlijke negatieve invloed die zwerfkatten hebben op biodiversiteit.

17

Bent u al begonnen met uitvoering van de aangenomen motie-Den Hollander/Kostic (Kamerstuk 36800-XIV, nr. 52) om in samenwerking met provincies binnen het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) een pilot te starten van maximaal drie jaar in ten minste één provincie, waarbij het verstrekken van subsidies voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer gericht op weidevogels afhankelijk kan worden gesteld van het aantoonbaar laten castreren van vrij rondlopende katten die worden gehouden op het agrarisch erf waarop de

[1] Reduction of free-roaming cat population requires high-intensity neutering in spatial contiguity to mitigate compensatory effects | PNAS.
[2] WEC423/UW468: How Effective and Humane Is Trap-Neuter-Release (TNR) for Feral Cats?.

subsidie betrekking heeft? Wat is de status hiervan? Bent u bereid om de provincie Overijssel op deze alternatieve mogelijkheid te wijzen?

Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Ik heb samen met provincies en boeren de mogelijkheden laten verkennen om het verstrekken van subsidies voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer gericht op weidevogels afhankelijk te stellen van het laten castreren van vrij rondlopende katten. Uw kamer zal hierover in een aparte brief worden geïnformeerd.

18

Welke concrete wettelijke basis (graag verwijzing naar betreffende wetsartikelen) hebben provincies om over te gaan tot het doden en afschieten van (zwerf)katten?

Antwoord

Zoals aangegeven is het beheer van zwerfkatten een verantwoordelijkheid van de provincies. Op grond van artikel 3.67, derde lid van het besluit kwaliteit leefomgeving heeft de provincie de taak tot het bestrijden van verwilderde dieren, wanneer dat nodig is voor de in dat artikel genoemde belangen. Die belangen zijn onder andere de bescherming van wilde flora en fauna en het algemeen belang.

In artikel 11.75 van het Besluit activiteit leefomgeving is bepaald dat het geweer mag worden gebruikt voor het bestrijden van verwilderde dieren, mits daar een opdracht voor is gegeven door de provincies.

19

Hebben provincies de verplichting om eerst te kijken naar diervriendelijke opties, zoals de TNRC methode, voor afname van de zwerfkattenpopulatie? Vindt u dat hier in Overijssel voldoende naar is gekeken? Zo ja, op basis waarvan concludeert u dat?

Antwoord

Nee, zwerfkatten zijn niet beschermd onder natuurwetgeving. Wettelijke bepalingen die voorschrijven dat alleen tot afschot mag worden overgegaan wanneer er geen andere bevredigende oplossingen bestaan, zijn op zwerfkatten daarom niet van toepassing. Wel moet, zoals hierboven onder vraag 18 is

aangegeven, een wettelijk voorgeschreven noodzaak bestaan tot het bestrijden van de verwilderde dieren. Provincies maken deze afweging.

20

Acht u het wenselijk als meer provincies besluiten om toe te staan dat katten worden doodgeschoten? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Het is aan de provincies om hierin een zorgvuldige afweging te maken. Ik vind het belangrijk dat het voeren van actief predatiebeheer in het kader van weidevogelbeheer, alleen wordt toegestaan als onderdeel van een breder pakket aan maatregelen, waaronder inrichting van gebieden. Hierover heb ik met de provincies afspraken gemaakt binnen het afsprakenkader.

21

Bent u bereid om met de provincies Friesland en Overijssel in gesprek te gaan over de risico’s van afschot voor huiskatten en bij hen erop aan te dringen om voor een diervriendelijke aanpak, zoals TNRC, te kiezen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Nee, zie mijn antwoord op voorgaande vragen.

22

Bent u bereid te komen tot een landelijk verbod op het afschieten van katten, zodat deze praktijk in geen enkele provincie meer mogelijk is? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Nee, het betreft een provinciale bevoegdheid om af te wegen of, en onder welke omstandigheden, het afschieten van zwerfkatten wordt toegestaan.

23

Bent u het eens met wetenschappers dat onder andere het minderen van hoeveelheden pesticidengebruik een veel effectievere manier is om weidevogels te beschermen? Zo nee, welk wetenschappelijk bewijs heeft u hiervoor?

Antwoord

In het door u aangehaalde rapport wordt een verband aangetoond tussen het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en aantallen insecten in de uitwerpselen van koeien. Op basis daarvan wordt de hypothese geopperd dat het gebruik van dergelijke middelen bijdraagt aan de achteruitgang van weidevogels. In het rapport wordt geadviseerd dit nader te onderzoeken. Ik ben van mening dat voor het herstel van weidevogelpopulaties een samenhangend pakket van elkaar versterkende maatregelen nodig is. In het afsprakenkader tussen het Rijk en de provincies worden daarom zowel maatregelen opgenomen om tot extensivering te komen, als maatregelen om de predatiedruk te verminderen.

24

Bent u bereid dit wetenschappelijke onderzoek te delen met Overijssel en andere provincies in Nederland? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Ja

25

Kunt u deze vragen één voor één binnen de vaste termijn beantwoorden?

Antwoord

Ja